

BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ MOKYMAS JUNG TINĖS KARALYSTĖS UNIVERSITETUOSE

Elena Macevičiūtė

Per pastarąjį dvidešimtmetį padidėjo dėmesys bibliotekinių ir informacijos mokslų mokymo problemoms. Jei peržvelgtume periodinę profesinę metų spaudą (o tai dešimtys ir šimtai didesnės ir mažesnės apimties žurnalų, leidžiamų įvairiose šalyse), įsitikintume, kad beveik kiekvienas jų per metus atspausdina ne mažiau kaip 2–4 straipsnius apie profesinį aukštąjį ar vidurinį mokymą bei kvalifikacijos kėlimą. Be abejo, nekalbame apie specializuotus šios srities žurnalus, kaip “Education for Information”, “Journal of Education for Library and Information Science” ar “Personnel, Training and Education”. Beveik kiekvienos mokslinės ar praktinės konferencijos medžiagoje taip pat rastume vieną ar kitą profesinio lavinimo ar mokymo aspektą. Viena svarbiausių UNESCO Bendrosios informacijos programos darbo krypčių, padedant plėtoti Rytų ir Centrinės Europos bibliotekas ir informacijos tarnybas, skiriama aukštajam profesiniam mokymui. 1991 metais įsikūrusi EUCLID (Europos bibliotekininkystės, informacijos ir dokumentacijos asociacija) liudija, kad įvairiose šalyse šios srities atstovai susiduria su panašiomis problemomis, kad stiprėja jų profesinė savivoka, auga bendradarbiavimo poreikis.

Taigi šio straipsnio uždavinys – apžvelgti Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos studijas, atskleisti jų darbo ypatumus ir sprendimų įvairovę, apibūdinti mokymo planus. Tai leistų palyginti Lietuvos ir Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos mokslo studijas, atskleistų jų bendrumus ir skirtumus. Galbūt ši informacija būtų naudinga plėtojant Didžiosios Britanijos bibliotekų asociacijos ir LBD bendradarbiavimą.

Šio straipsnio autorei 1992–1993 metais teko būti, susipažinti ir dirbti kai kuriuose Didžiosios Britanijos universitetų bibliotekininkystės ir informacijos mokslų skyriuose, fakultetuose ar mokyklose. Todėl be publikacijų, įvairių universitetų darbo dokumentų bei mokymo medžiagos, rašant straipsnį remtasi asmeniniais išpūdziais ir patirtimi. Daugiausia dėmesio skiriama mokymo kryptims ir turiniui, metodams ir formoms.

Straipsnio autorė dėkinga Britų Tarybai, kurios stipendija suteikė galimybę gilinti profesines žinias Didžiojoje Britanijoje, taip pat kolegoms iš Liverpulio John Mores, Mančesterio metropolinio, Lfboro, Velso, Londono Thames Valley, Šefildo universitetų, kurie ją svetingai priėmė ir dosniai dalijosi žiniomis.

* * *

Jungtinėje Karalystėje bibliotekininkystės ir informacijos mokslų studijos labai pasikeitė per kelis pastaruosius metus. Pokyčius lėmė ne tik tie faktoriai, kurie veikia šios srities studijas daugelyje šalių (informacijos technologijų diegimas, visuomenės informacijos poreikų kitimas, informacijos vaidmens ekonomiškai didėjimas, jos prekinės vertės augimas ir pan.), bet ir Jungtinėje Karalystėje pradėta aukštojo mokslo pertvarka, kuri tęsiasi iki šiol. Jos tikslas – unifikuoti mokslą Jungtinės Karalystės aukštosiose mokyklose, suteikti studentams judėjimo galimybę, t. y. leisti jiems pereiti iš vieno universiteto į kitą, nenutraukiant mokymosi proceso, ar derinti studijas skirtinguose fakultetuose. Beje, pakitimus lėmė ir resursų, skiriamų aukštajam mokslui, mažėjimas, taip pat siekimas suderinti aukštojo mokslo standartus Europos Sąjungos šalyse. Iki 1992 metų daugelis bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklų priklausė vadinamiesiems politechnikos institutams (Polytechnics) – aukštosioms mokykloms, rengusioms aukštos kvalifikacijos praktinių sričių specialistus. 1992 metais skirtumas tarp politechnikos institutų ir universitetų buvo oficialiai panaikintas. Visi institutai tapo universitetais. Tuo pačiu visos bibliotekininkystės ir informacijos

mokslo mokyklos tapo “naujųjų” universitetų padaliniais, kurie privalo moksliniams tyrimams skirti tokį pat dėmesį, kaip ir “senųjų” universitetų fakultetai. Iki 1992 metų politechnikos institutai visai negaudavo lėšų moksliniams tyrimams. Tai nebuvo jų funkcija. Dar ir dabar neoficialiuose pasisakymuose minimi “mokomieji” (teaching) ir “mokslo tiriamieji” (research) universitetai. Šiuo metu visi universitetai nuosekliai pereina nuo mokslo metų dalijimo į trimestrus prie semestrų struktūros. Be to, pertvarkomi mokymo planai. Juos sudaro nebe atskiri kursai, o giminingų disciplinų ciklai, vadinamieji moduliai. Tokiu būdu pertvarkomi ir bibliotekininkystės bei informacijos mokslų mokymo planai.

Šiuo metu bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklos veikia septyniolikoje Jungtinės Karalystės universitetų¹ ir siūlo įvairiausias programas meno ir mokslo bakalauro, meno ir mokslo magistro bei daktaro laipsniui gauti. Šiose mokyklose galima įsigyti bibliotekininkystės, bibliotekininkystės ir informacijos mokslo, bibliotekų ir meno administravimo, leidybos, įrašų vadybos ir archyvų darbo, kultūros ir informacijos meno bakalauro (BA – Bachelor of Arts) ar meno magistro (MA – Master of Arts) laipsnį arba diplomą. Mokslo bakalauro (BSc – Bachelor of Science) ir mokslo magistro (MSc – Master of Science) laipsniai teikiami įvykdžius tam tikrą informacijos ir bibliotekininkystės mokslo, informacijos vadybos, informacijos sistemų ir vadybos, techninių kontrolės sistemų, informacijos mokslo, bibliotekų, archyvų ir informacijos kompiuterinių sistemų, verslo informacijos ir pan. programą. Galutinė kvalifikacija ir laipsnis

¹ Belfasto Karalienės universitete, Braitono universitete, Centrinės Anglijos universitete Birmingeme, Londono miesto universitete, Hertfordširo universitete, Lidso metropoliniame universitete, Liverpulio John Mores universitete, Londono universitetiniame koledže, Lafforo universitete, Mančesterio metropoliniame universitete, Šiaurės Londono universitete, Nortumbrijos universitete Niūkasyje, Roberto Gordono Technologijos universitete Aberdine, Stratklaido universitete Glazge, Šefildo universitete, Thames Valley universitete Londone, Velso universitete Aberistvise.

priklauso nuo studento pasirinktų ir išklaustyų kursų derinio bei baigiamojo darbo orientacijos, jie apsprendžia studijų kryptį. Todėl atsiranda didelė teikiamų laipsnių pavadinimų įvairovė. Kiekvienos bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklos teikiamas kvalifikacijas riboja jos galimybės, tačiau net mažiausios iš jų siūlo daugiau negu dvi programas.

Be to, dar šeši universitetai siūlo giminingų specialybių programas, nors neturi bibliotekininkystės ir informacijos mokslo padalinio, pavyzdžiui, Sterlingo universitetas leidybos studijų, Redingo universitetas vaikų literatūros, Koventrio universitetas informacijos technologijos ir valdymo, Voriko universitetas sveikatos apsaugos mokslinės informacijos ir pan.

Programų įvairovę taip pat lemia ir bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklų situacija įvairiuose universitetuose. Kai kuriuose iš jų egzistuoja atskiri bibliotekininkystės ir informacijos mokslo padaliniai, kaip Informacijos studijų skyrius Šefildo universitete, Informacijos ir bibliotekininkystės studijų skyrius Velso universitete. Kituose universitetuose bibliotekininkystės ir informacijos mokslo "darbo grupės" ar "sekcijos" [1] įeina į kitų padalinių sudėtį: Bendruomenės studijų ir švietimo fakultetą Mančesterio metropoliniame universitete, Informacijos ir inžinerinių sistemų fakultetą Lidso metropoliniame universitete, Verslo mokyklą Liverpulio John Mores universitete, Humanitarinių ir aplinkos studijų fakultetą Lafboro universitete ir t. t.

Nepriklausomai nuo vietos ir situacijos, siūlomas bibliotekininkystės ir informacijos mokslo programas akredituoja Bibliotekų asociacija (LA) bei Informacijos mokslininkų institutas, kurių akreditacija garantuoja, kad programa atitinka šiuolaikinius profesinius reikalavimus. Be to, jos turi atitikti Didžiosios Britanijos aukštąjį mokslą ir mokslinius tyrimus finansuojančių organų reikalavimus. Taigi bibliotekininkystės ir informacijos mokslo studijas kontroliuoja ir periodiškai vertina kelios viena nuo kitos nepriklausomos ekspertų grupės. Taip pat negalima pamiršti, kad Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklos dirba rinkos sąlygomis, mokslas jose yra mokamas, todėl

darbo rinkos poreikių tenkinimas bei šias specialybes įsigijusių specialistų perspektyvos yra papildomi programų vertinimo rodikliai.

Didžiojoje Britanijoje siūlomos bakalauro studijų programos trunka trejus–ketverius metus. Į jas priimami asmenys, baigę bendrojo lavinimo mokyklas ir ne mažiau kaip dviejų dalykų programas išlaikę A lygmeniu (aukščiausias viduriniojo mokslo lygmuo). Papildomus ir smulkesnius priėmimo kriterijus nustato kiekviena mokykla, bet visos laikosi pagrindinio standarto. Sėkmingai baigę studijas studentai gauna bakalauro laipsnį. Jei jie mokosi labai gerai, tai įvykdę papildomus reikalavimus gali gauti bakalauro garbės laipsnį, kuris suteikia teisę studijuoti doktorantūroje, dirbti mokslinį darbą, atveria platesnes karjeros perspektyvas.

Magistro programos skiriamos asmenims, jau turintiems kurios nors aukštosios mokyklos laipsnį ar jo atitikmenį ne bibliotekininkystės ir informacijos mokslo srityje. Kai kurios mokyklos reikalauja taip pat praktinio darbo stažo bibliotekoje ar informacijos tarnyboje (iki metų). Meno ir mokslo magistro programos yra mokomosios ir trunka dvejus metus. Kai kurios bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklos išduoda universiteto diplomus po vienerių metų magistro studijų. Kol kas tik Šefildo universiteto Informacijos studijų skyrius siūlo Bibliotekininkystės ir informacijos vadybos meno magistro programą asmenims, turintiems bibliotekininkystės ir informacijos mokslo srities bakalauro laipsnį. Filosofijos magistro (MPhil – Master of Philosophy) laipsnis teikiamas už vienų–dvejų metų mokslo tiriamąjį darbą. Daktaro laipsniui gauti reikia atlikti gilesnį, sudėtingesnį tyrimą. Tokia programa trunka nuo trejų iki penkerių metų ir baigiasi disertacijos gynimu. Doktorantūroje gali studijuoti bibliotekininkystės ir informacijos mokslo bakalauro garbės ar magistro laipsnį turintys asmenys.

Kasmet į kiekvieną bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklos bakalauro ar magistro studijas priimama nuo 30 iki 60 studentų. Specialybę ir mokymosi kryptį studentai renka sau pradėję studijuoti.

Bakalauro ir magistro studijų kryptys Didžiosios Britanijos bibliotekininkystės ir informacijos mokslų mokyklose iš esmės panašios, tačiau magistro studijos intensyvesnės ir gilesnės. Be to, reikalavimai magistro baigiamiesiems darbams griežtesni ir didesni.

Programos gali būti skiriamos į grynąsias ir kombinuotas. Grynosios programos skiriamos vienos specialybės studijoms, ir jas baigus suteikiamas vienos srities laipsnis. Kombinuotomis vadinamos programos, kai studijuojamos dvi sritys, o studentai gauna jungtinį laipsnį. Šiuo atveju ir vienos, ir antros srities studijos nėra tokios gilios, kaip pirmuoju. Jos gali būti tiek bibliotekininkystės, tiek informacijos mokslo srities, derinant ją su ekonomika, filologija, istorija, geografija ir kt. Dažniausiai tai yra bakalauro lygmens studijos.

Tik grynąsias bakalauro studijų programas dažniausiai siūlo mažesnės mokyklos, turinčios mažiau dėstytojų ir studentų, esančios prie mažesnių universitetų. Štai kai kurių jų pavyzdžiai:

Mančesterio metropolinio universiteto Bibliotekų ir informacijos studijų skyrius	BA. Informacijos ir bibliotekų vadyba
Liverpulio J. Moores universiteto Verslo mokykla	BA. BSc. Informacijos ir bibliotekų studijos
Londono Thames Valley universiteto Verslo ir informacijos studijų fakultetas	BA. BSc. Informacijos vadyba
Roberto Gordono universiteto Bibliotekininkystės ir informacijos studijų mokykla(Aberdinas)	BA. Bibliotekininkystės ir informacijos studijos; BA. Leidybos studijos

Grynąsias programas siūlo ir didžiausios bibliotekininkystės ir informacijos mokslų mokyklos. Šalia jų, turėdamos daugiau galimybių bendradarbiauti su kitų fakultetų kolegomis, jos suteikia studentams galimybę gauti jungtinį laipsnį:

Lafboro universiteto Informacijos ir bibliotekų studijų skyrius

- BA. BSc. Informacijos ir bibliotekų studijos ir švietimas; informacijos ir bibliotekų studijos ir anglų k.; informacijos ir bibliotekų studijos ir užsienio k.; informacijos ir bibliotekų studijos ir socialiniai mokslai;**
BSc. Informacijos ir kompiuterių mokslų studijos

Velso universiteto Informacijos ir bibliotekų studijų skyrius

- B.Sc. Informacijos vadyba, sąskaityba ir finansai;**
BA. Informacijos ir bibliotekų studijos ir bet kuri iš 40 Velso universitete dėstomų specialybių (pvz., Velso kalba, istorija, geografija, matematika, ekonomika, pedagogika, etc.)

Magistro studijos būna tik gryniosios. Daugelis mokyklų siūlo abiejų lygmenų programas, išskyrus Šefildo universitetą. Jame galima įsigyti tik magistro laipsnius: MA. Bibliotekininkystės mokslas; MSc. Informacijos vadyba; MA Bibliotekininkystės ir informacijos vadyba (turintiems bibliotekininkystės ir informacijos mokslų bakalauro laipsnį ar kitą bibliotekininko profesinę kvalifikaciją); vienintelį jungtinį informacijos ir vadybos studijų magistro laipsnį. Kitų universitetų (Lafboro, Velso, Roberto Gordono ir kt.) padaliniai be bibliotekininkystės ir informacijos mokslų magistro laipsnių siūlo leidybos, archyvų ir įrašų vadybos, sveikatos apsaugos informacijos, informacijos analizės magistro lygmens studijas.

Kiekviena mokykla savo programose skiria pagrindinius, studijų branduolį sudarančius kursus arba modulius, bendrus visoms bibliotekininkystės ir informacijos mokslų studijoms, bei kursus, kurie sudaro tam tikros studijų krypties branduolį. Jie yra privalomi visiems studentams. Šalia privalomų kursų siūlo ma daug pasirenkamųjų, kurie leidžia studentams specializuotis. Privalomų ir pasirenkamų kursų santykis yra maždaug 5 : 1. Per semestrą skaitoma ne daugiau kaip penki privalomi moduliai.

Privalomieji moduliai iš esmės yra panašūs visose mokyklose, nors jų pavadinimai gali būti labai įvairūs. Be to, gali skirtis jų sudedamosios dalys. Vyraujantys privalomieji moduliai skiriami informacijos resursams; informacijos apdorojimui, šaltiniams ir paieškai; bibliotekų ir informacijos vadybai; informacinei technologijai. Bibliotekininkystės mokslą studijuojantiems taip pat daug kur privalomi bibliotekos ir visuomenės, knygų leidybos ir prekybos, fondų ir paslaugų, katalogavimo, vartotojų poreikių kursai. Informacijos mokslo krypties studentams dažnai privalomi kompiuterių mokslo, informacijos sistemų analizės ir projektavimo, duomenų bazių projektavimo, programavimo kursai.

Pasirenkamų kursų įvairovė be galo didelė. Jų sąrašuose yra knygų ir bibliotekų istorija, šakinių bibliografijų ir šakinių informacijos sistemų, meno, literatūros, statistikos ir kiti kursai.

Daug dėmesio skiriama bendravimo įgūdžių lavinimui. Visos mokyklos arba dėsto šį kursą (*Communication skills*), arba įveda specialius užsiėmimus į kitų kursų sudėtį. Privalomas ir būtinas magistro studijų komponentas – mokslo tiriamasis darbas (metodologijos kursas ir savarankiški tyrimai), kuris žemesniu lygmeniu įeina ir į daugiau kaip pusę bakalauro programų (siekiant garbės bakalauro laipsnio, jis taip pat tampa privalomas) [2].

Daugelis aukštųjų mokyklų pritaiko programas ir dienišioms, ir neakivaizdinėms (*part-time*) studijoms. Pastarosios trunka vienus metus ilgiau negu dienišės.

Didžiojoje Britanijoje bibliotekininkystės ir informacijos mokslų mokoma per 20-yje universitetų, todėl galima būtų tikė-

tis, kad jie daugiau ar mažiau specializuojasi. Tačiau peržiūrėjus visas programas nematyti akivaizdžios kryptingos bibliotekinių kystės ir informacijos mokslų specializacijos. Programų įvairovė ir kryptys labiau priklauso nuo universitete susiklosčiusių šios srities tradicijų, dėstytojų galimybių bei turimų resursų. Didesnė dalis mažesnių mokyklų siekia patraukti studentus daugiau pragmatinio pobūdžio programomis, kurios leistų greitai susirasti ir prisitaikyti prie konkrečios darbo vietos, turėtų platesnį taikymą. Jų mokymo planuose teoriniai kursai užima mažai vietos, visai atsisakoma istorinio pobūdžio kursų. Galima išskirti kelias dideles ir stiprias bibliotekinių kystės ir informacijos mokslų mokyklas, kurios siūlo platų programų spektrą. Vienos jų akcentuoja šiuolaikinės informacijos technologijos panaudojimą ir galimybes, šia kryptimi plėtoja mokymo planus. Kai kurių netgi pavadinime (bet ne programose) nėra žodžio "biblioteka" (Šefildo universiteto Informacijos fakultetas). Kitos, įvesdamos naujas kryptis ir kursus, taip pat siekia išlaikyti tradicines mokymo kryptis, specializacijas ir kursus (Lafboro, Velso universitetų padaliniai).

Be to, kiekvienos mokyklos stipri kuri nors atskira profesinės veiklos sritis, ir jos siekia išnaudoti šį privalumą savo mokymo programose (pvz., Sveikatos apsaugos informacija Velso universitete, Vaikų bibliotekų darbas Lafboro universitete, Verslo informacija Mančesterio metropoliniame universitete).

Visų universitetų bibliotekinių kystės ir informacijos mokslų padaliniai akcentuoja pagrindinę studijų formą – individualų mokymąsi. Visas darbas organizuojamas taip, kad studentai turėtų laiko ir galimybių studijuoti patys. Paskaitos trunka vieną valandą, dėstytojų vedami praktikos darbai – dvi. Visada iki vėlumoms prieinamos kompiuterių klasės, dauginimo technika, laboratorijos. Dėstytojai rengia specialias užduotis ir mokymo medžiagą, dalinamą per paskaitas. Be to, dėstytojai individualiai priima ir konsultuoja studentus kasdien po kelias valandas.

Kiekvieno kurso dėstytojas skiria užduotis studentų grupėms. Darbo rezultatus grupės pristato bendrakursiams ir kartu aptaria.

Prie svarbiausių mokymo resursų priklauso profesinės ir mokomosios literatūros bibliotekos. Visos mokyklos turi puikiai aprūpintas ir studentų bei dėstytojų poreikius atitinkančias bibliotekas. Viena didžiausių ir turtingiausių Informacijos ir bibliotekininkystės mokslų biblioteka yra Velso universitete. Ji įsikūrusi naujame specialiaame pastate. Jos fonduose saugoma per 120 000 knygų, kasmet užsakoma apie 1100–1200 pavadinimų periodinių leidinių, leidžiamų Didžiojoje Britanijoje, JAV, Kandoje ir kitose pasaulio šalyse. Be to, ten kaupiama audiovizualinė ir nepublikuota medžiaga. Vartotojai gali naudotis elektroniniu katalogu, duomenų bazėmis per akademinį tinklą JANET ar kompaktinius diskus. Ši biblioteka aptarnauja ne tik Velso universiteto darbuotojus ir studentus, bet ir platesnį bibliotekininkų ratą.

Per semestrą atliekami 2–3 savarankiški darbai ir projektai, iš kurių vienas yra gilesnė metinė studija.

Dėstytojai įvairiomis priemonėmis siekia suaktyvinti studentų sąmoningą veiklą. Pavyzdžiui, Mančesterio metropolinio universiteto dėstytojai pasiūlė studentams įvertinti studijuojamus kursus savo profesinės karjeros požiūriu. Studentai rašo "Karjeros raidos įvertinimą", kur analizuoja, kaip studijos veikė jų profesijos bei darbo karjeros įvaizdį, kaip jis kito, gilinantis į skirtingas disciplinas, atliekant praktiką, lankantis bibliotekose. Be to, reikia įvertinti kursus bei įvairias mokymo formas pagal jų pritaikymą ir naudingumą būsimam darbui. Šis eksperimentas privertė daugelį studentų naujai pažvelgti į mokymo procesą, giliau suvokti jo esmę ir įtaką tolesniam profesiniam gyvenimui [3].

Daugelyje bakalauro programų daug dėmesio skiriama praktikai, kurią studentai atlieka bibliotekose ar informacijos tarnybose, nes šios srities laipsnis yra traktuojamas kaip akademinis profesinis, t. y. suteikiantis galimybę taikyti akademines žinias praktiškai. Antra vertus, praktinis darbas profesinėje aplinkoje padeda suvokti kursų turinį. Praktikos vietą studentai susiranda patys, vadovaujančių dėstytojų padedami. Dažniausiai ji būna tame regione, kur yra universitetas. Liverpulio universiteto

dėstytojas G. Rowland sukūrė specialią duomenų bazę WORK (darbas), kurią nuolat atnaujina praktikai vadovaujantys dėstytojai ir studentai. Ši duomenų bazė pateikia išsamią informaciją apie įvairiausias organizacijas ir praktikos atlikimo jose sąlygas bei ypatybes. Be to, specialiuose praktikos nurodymuose galima rasti patarimų, kokios praktikos vietos geriausiai atitinka studento numatytos sau karjeros pobūdį, kaip ruoštis praktikai, tartis dėl jos su organizacijų vadovais, kaip už ją atsiskaityti. Be to, priimančioms organizacijoms surašyti patarimai, į ką atkreipti dėmesį, kokie praktikos tikslai, priimančių organizacijų atsakomybė. Universiteto praktikos vadovas padeda organizuoti pirmąją praktiką, antrąją tik kontroliuoja. Pirmosios praktikos tikslas – sudaryti galimybę praktiškai taikyti universitete įgytas žinias. Antroji praktika susieta su baigiamuoju darbu, leidžia sukurti jam reikalingą profesinę aplinką [4].

Studentų praktika yra ne tik jų praktinių įgūdžių ugdymo forma, bet ir papildomas ryšys tarp bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklų bei bibliotekų ir kitų įstaigų, kur dirba jų absolventai. Šiems ryšiams tarp mokslo ir praktikos teikiama daug reikšmės: profesinės asociacijos akredituoja mokyklas, bibliotekininkai veda jose užsiėmimus ir skaito paskaitas, dalyvauja egzaminuojant, padeda atlikti mokslinius tyrimus. Labai glaudžiai bendradarbiaujama vykdant įvairių lygmenų profesinio tobulėjimo programą. Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų aukštosios mokyklos Didžiojoje Britanijoje yra sudėtinė profesijos dalis ir keičiasi kartu su ja. Mokyklos ieško kontaktų su bibliotekų darbo praktika ir aiškina savo tikslus bei specifiką informacinei visuomenei [5].

Kaip rodo Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklų apžvalga, jų gausumas nereiškia didesnės specializacijos. Tačiau kiekviena iš šių mokyklų turi specifinių bruožų, daugiausiai apsprendžiamų jos universiteto tradicijų bei darbuotojų ypatybių. Mokymo proceso, programų lankstumas ir orientacija į savarankišką studentų darbą sukuria galimybę

įsigyti nepakartojamą siaurą specializaciją, derinant ją su bendru pasirengimu profesiniam darbui. Mokyklų konkurencija priverčia kiekvieną jų optimaliai išnaudoti savo regiono, universiteto ir darbuotojų privalumus. Akivaizdžią daugelio Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos mokslo mokyklų pragmatizmo tendenciją šiek tiek švelnina vis griežtesni reikalavimai vykdyti mokslinio tyrimo darbą.

Jungtinės Karalystės bibliotekininkystės ir informacijos mokslų mokyklos yra sukaupę įvairią patirtį, sprendamos bendras įvairioms šalims problemas. Ypač derėtų atkreipti dėmesį į jų mokymo formas bei metodus. Dalį jų galima gana sėkmingai taikyti ir Lietuvos sąlygomis.

LITERATŪRA

1. Wilson T. Professional education - the ever changing face // *LA Record*. - 1993. - V. 95 (4). - P. 224
2. Annual report and annual research report 1991/92 / University of Sheffield, Department of Information Studies. - Sheffield, 1993; Loughborough University of Technology. Undergraduate prospectus October 1993 entry. - Loughborough, 1992. - P. 239-245; BA(Hons) Information and Library Management: Course handbook / Manchester Metropolitan University. - Manchester, 1992. - 55 p.; Information and Library Studies at Aberystwyth / University of Wales. - Aberystwyth, 1992. - 12 p.
3. Stephen P., Burke M. E. Career Development Reports: A new initiative in studies career perceptions // *Library Review*. - 1992. - V. 41. - N. 6. - P. 37-40.
4. Guidelines for students and tutors / Ed. H. E. Chandler. - Liverpool: John Moores University, 1992. - 15 p.
5. Feather J. Creative tension or mutual misunderstanding? // *LA Record*. - 1994. - V. 96 (1). - P. 30-31.

Įteikta 1995 m. spalio mėn.

LIBRARY AND INFORMATION EDUCATION IN THE UNIVERSITIES OF UNITED KINGDOM

Summary

The article describes the changes in LIS departments of the United Kingdom universities that took place in the beginning of nineties. The author pays greatest attention to the development of curricula and methods of studies. The variety of programmes and degrees at the LIS schools is great. The possibilities to find one, that will suit an individual student best and will ensure his professional career, are great. The variety of choices does not mean disintegration of the profession. The core courses and modules offered by different schools include the same main areas of professional activities. The individual studies is the main means to arouse active interest in students. The LIS schools and their staff work hard to achieve this goal and to educate future librarians according to present and future professional standards.